

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 45/2017 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ahmojen metsästyksestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Satu Hassin /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 45/2017 vp:

Selvittääkö hallitus siirtymistä ahman kohdalla vastaavanlaiseen reviiripohjaiseen korvausjärjestelmään kuin maakotkien kohdalla on jo toteutettu ja miksi hallitus ei varaudu mahdollisesti ylittyvien porokorvausten kattamiseen lisäbudjetilla vaan sen sijaan myöntää lupia uhanalaisen eläimen tappamiseen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Maa- ja metsätalousministeriön vahvistamissa, laajapohjaiseen valmisteluun perustuvissa suurpetojen hoitosuunnitelmissa pyritään sovittamaan yhteen eri tahojen näkemykset ja edut. Riis-taeläinkantojen alueelliset erot ja vaikutukset alueella asuville ihmisille sekä paikallisten ihmisten näkemykset otetaan huomioon hoitosuunnitelmia laadittaessa.

Reviiripohjaisen korvausjärjestelmän käyttöönoton mahdollisuutta selvitettiin ahmakannan hoitosuunnitelman valmistelun yhteydessä. Hoitosuunnitelmassa on todettu, että kyseinen Ruotsin poronhoitoalueen korvausmalli vaatii tarkat ahmapesintöjen seurannat ja ahmahavaintojen kirjaamisjärjestelmät. Tämä tarkoittaa Suomen oloissa huomattavaa lisäpanostusta ahmakannan seurantaan ja ahmatutkimukseen. Ahman reviireihin perustuvan korvausjärjestelmän toimivuuden haasteena ovat lisäksi vuosittain merkittävästi vaihtelevat vahinkomäärät.

Lausunnonantajien näkemykset ahmakannan hoitosuunnitelmasta olivat keskenään varsin vastakkaiset. Osalle lausunnonantajista ehdotettu ahman reviireihin perustuva korvausjärjestelmä oli mahdoton hyväksyä. Toisille se taas oli kannatettavin ehdotus. Nämä jälkimmäiset lausunnonantajat puolestaan vastustivat vahinkoa aiheuttavien ahmayksilöiden metsästyksen sallimista, kun taas toisille se oli tervetullut ehdotus. Lausuntokierroksella reviiripohjaiseen korvausjärjestelmään siirtymistä vastustettiin etenkin porotalouden edustajien taholta varsin konkreettisilla perusteilla, ja lopulliseen hoitosuunnitelmaan esitys ei sisältynyt.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 45/2017 vp

Suurpetotutkimukseen ei ole lyhyellä aikavälillä mahdollista osoittaa sellaisia resursseja, joilla Suomen ahmakannasta poronhoitoalueella saataisiin riittävästi tietoa. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että nykyinen tietopohja ahmapesinnöistä ja ahmahavainnoista ei ole riittävä revii-ripohjaisen järjestelmän luomiseksi eikä korvausjärjestelmän muutos muutoinkaan ole ratkaisu vahinkojen estämiseksi, koska se ei vähennä vahinkojen määrää. Lisäksi vahingonkäräjien näkökulmasta revii-ripohjaisessa korvausjärjestelmässä konkreettisia ongelmia aiheuttavat Norjassa, Ruotsissa tai Venäjällä pesivät, mutta Suomessa poroja tappavat ahmat. Näin ollen ei ole edellytyksiä ottaa revii-riperusteista korvausjärjestelmää käytäntöön Suomessa. On huomattava, että myös Ruotsissa metsästetään ahmoja vahinkojen estämiseksi revii-ripohjaisesta korvausjärjestelmästä huolimatta.

Kotkatorvausjärjestelmää käytetään usein esimerkkinä revii-ripohjaisesta korvausjärjestelmästä. Lähtökohdiltaan se kuitenkin vastaa nykyistä riistavahinkolain vasahävikkikorvausjärjestelmää, joka korvaa paliskunnalle löytymättömiä poronvasoja laskennallisin perustein. Kotkan aiheuttamat vahingot kuten vasahävikkikorvauskin kohdistuvat pääasiassa poronvasoihin, joiden raatoja ei juuri löydetä eikä omistajaa tiedetä, joten korvaus on luontevaa maksaa paliskunnalle. Ahman aiheuttamat vahingot kohdistuvat pääasiassa aikuisten porojen tuottavimpaan osaan eli siitosvaatimiin. Löydettyessä ahman tappama poro yleensä tiedetään myös omistaja, joten vahingonkorvauskin kohdentuu oikein.

Jotta paliskunnalla olisi mahdollisuus kohdentaa revii-ripohjaisen korvausjärjestelmän korvaukset oikeille vahingonkäräjille, tulisi ahman tappamien porojen raadot edelleen etsiä maastosta omistajan todentamiseksi. Järjestelmä ei siis keventäisi paliskunnille ja poronomaistajille aiheuttavaa ahman tappamien porojen etsinnän taakkaa lainkaan. Mahdolliset puutteet siinä, miten poro todennetaan ahman tappamaksi, on mahdollista korjata suunnitellussa riistavahinkolain tarkistuksessa. Maa- ja metsätalousministeriöllä ei kuitenkaan ole suunnitteilla siirtymistä revii-ripohjaiseen korvausjärjestelmään.

Riistavahinkolain säätämisen yhteydessä käydyssä notifiointiprosessissa Suomi sai komissiolta luvan maksaa porovahinkokorvauksia osana pohjoisen tuen 142 artiklan tukea. Oikeusperusta oli alun perin suunniteltu vain tilapäiseksi. Vuonna 2013 Suomi ehdotti, että komissio asettaisi oikeusperustaksi pohjoisen tuen päätöksen sijasta yhteisiä markkinajärjestelyjä koskevan asetuksen (Single CMO Regulation) artiklan 182(1). Komissio hyväksyi Suomen esityksen 31.3.2016 täytäntöönpanopäätöksellä (C(2016) 1752 final) porojen ja porotuotteiden tuotantoon ja kaupan pitämiseen Suomessa myönnettävien kansallisten tukien sallimisesta. Komission päätöksessä suurpetojen porotaloudelle aiheuttamien vahinkojen korvaamisen maksuvaltuus on enintään 10 miljoonaa euroa.

Maa- ja metsätalousministeriön laskelmien mukaan vuoden 2016 porovahingot nousevat edellisvuoden vajaasta 6,9 miljoonasta eurosta yli 10,4 miljoonaan euroon. Poikkeuslupien taustalla ei ole kuitenkaan ollut pelkästään porovahinkojen korvausten nousu. Suurpetopolitiikan kehittämisarvioinnissa todettiin, että porovahinkojen estoon ei ole muuta keinoa kuin vahinkoyksilöiden poisto ja kannanhoidolliset luvat. Ahmakannan hoitosuunnitelmassa todetaan, että sallitaan rajoitetusti ahman rauhoitusajasta poikkeaminen metsästyslain 41 §:n mukaisin vahinkope-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 45/2017 vp

rustaisin poikkeusluvin pohjoisen ja itäisen poronhoitoalueen kannanhoitoalueen pahimmilla vahinkoalueilla. Samalla tulee selvittää, mikä vaikutus ahmayksilöiden poistamisella on ahman aiheuttamien porovahinkojen määrään. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, etteivät maksuvaltuuden nosto tai lisäbudjetin hakeminen ole vaihtoehtoja erityisen merkittävien vahinkojen estämiselle.

Helsingissä 13.3.2017

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

